Büyük Muasırlar

Yazan: W. Churchill

İngiltere Başvekili

17

Kral Georges

Harbden sonra doğan buhranlar

Hükümdar, bunları izale ettiği gibi, sosyalistleri de bir ideloji etrafında toplamağa muvaffak olmuştu

Harbin ıstırabları devam etmekte idi. Hükûmetler ve Nazırlar bile artık onun yıpratıcı tesirlerinden uzak kalamıyorlardı. Bu arada Kral Beşinci Georges mütemadiyen halk arasında dolaşıyor, milletin harb arzularını ve nihaî zafere kadar döğüşmek kararını teyid etmek ve bir kat daha kuvvetlendirmek için yeni yeni kombinezonlar buluyordu. Onun yorulmaz mesaisi sayesindedir ki herkes kararında sabit, zincirin hiç bir düğümü aksamaksızın, İngiliz milleti kararlarında ve azimli hareketlerinde Kralın etrafına emsalsiz bir birlik ruhu içinde toplanmış bulunuyordu.

Sonunda ve nihayet zafer, tam, nihaî ve kat'i bir zafer halinde İngilizlere tebessüm ettiği zaman Kral Beşinci Georges aleyhine harbeden ne kadar hükümdar ve imparator varsa hepsi tacını, tahtını terkederek, çil yavrusu gibi dağıldıkları halde; o, gene milletinin başı üstünde ve sevgisine dayanarak icrayi saltanatta devam etmiştir. Ve zaferi takib eden günlerde Kralların ikametine tahsis edilmiş bulunan Buckingham sarayı hakikaten görülecek bir manzara arzediyor, arı gibi işleyordu. Artık vaziyet 1914 ağustosundaki sıdku hulûs hususunda şüphe götürmiyen heyecanla şimdiki arasında pek büyük bir fark vardı. Çünkü Kralı tanıyan bütün milletler beşuş çehrelerde ona karşı duyulan muhabbet ve itimad izlerini gizlemiyecekleri derecede içten gelen bir heyecanla onun huzurunda kanun ve hürriyete dayanan bu saltanata karşı sonsuz minnettarlıklarını ızharda adeta birbirlerile rekabet etmekte idiler.

Çünkü bu saltanat tarihte misli görülmemiş hücumlara ve neticesi çok feci tecelli edebilecek tehlikelere büyük bir cesaretle karşı koymuş ve mevkinini muhafaza edebilmişti.

Fakat zaferin bir gölgesi de inkisarı hayaldir. Azamî efordan çok defa mecalsizlik ve fütur şeklinde bir aksülâmel doğar. Muzaffer bir harbin dahi sonu melâl ve acılıklarla doludur.

İşte Büyük Harbi takib eden seneler de bu akıbetleri doğurmuş ve demokrasilerin akdettikleri musalâhalar, kargaşalıklar ve bir sürü sarsıntılar yaratmıştır.

Harb esnasında ve top, tüfek sesleri arasında boğulan çığlıklar, birer avaze şeklinde yükselmeğe başlamıştı. Harb tehlikeleri zail olur olmaz, alttan alta seyremekte olan bir takım cereyanlar derhal başgöstermiş, İngilterenin himayesine sığınan bazı zayıf milletler bile az bir zaman evvel kendilerini muhafaza eden İngiliz kalkanına karşı dirsek çevirmeğe başlamışlardı. O milletler ki kahırdan ve istilâdan İngilterenin sayesinde kurtulmuştu. Bütün bunlar arasında dahi Kral Georges muvazenesini asla kaybetmemiş, halin hakikatlerini olduğu gibi görmekte devam ediyordu. Hatta Lloyd George Paristen sulh muahedenamesinin imzalı bir kopyasını koynuna koyarak Londraya döndüğü zaman bile Kral onu Victoria istasyonunda karşılamak ve kendi arabasına alarak Buckingham sarayına kadar getirmek nezaketini ihmal etmiyerek şimdiye kadar hiç bir Kralın gösterınediği teveccüh eserini ondan esirgememişti. Fikrimce tarih bu hareketin altında saklı manayı hiç bir zaman unutmıyacaktır.

Harbden sonraki dahili politikamızın ana safahatı liberal partinin gitgide sosyalistler tarafından bel'edilmekte olmasından ibarettir. Ve bunların kurmak istedikleri medeniyet ise, asırlarca tecrübe ve birçok hatalardan sonra kurmağa muvaffak olduğumuz medeniyetten ayrı ve ondan bambaşka şekillerde kurulacak ve mütefessih nazariyeler üzerine bina edilecekti.

Bu itibarla Beşinci Georges'un, Başvekil Ramsay Mc Donald ve sisyalistlerle olan münasebatı son derece dikkat vekil Ramsay Mc Donald ve sosyalistlerle olunan safahatı ihtiva etmektedir.

Kralın büyüklüğüne bir delil olmak üzere şurası kat'iyetle iddia olunabilir ki, bütün partilere karşı aynı muameleyi yapmak ve aynı hakları bahsetmek hususunda Beşinci Georges bir an dahi yolundan dönmemiş ve bu işlerde hiç bir tasnifine kapılmamış, taraf girliğe sapmamıştır. Onun indinde devlet mekanizmasını yürütmek hususunda Avam Kamarasında ekseriyetle verilen kararlar, bu ekseriyetin tuttuğu taraf hangisi olursa olsun mutâ olmak icab ederdi.

Kral, sınıf ve parti mücadeleleri üzerine çıkmak ve bunlarla birinin veya diğerlerinin aleyhinde olmamak şeklinde hareket eylemekle sadece bütün milletin malı ve hükümdarı olduğunu ispat etmekledir ki İngiliz hayatında bambaşka bir mana ifade etmektedir. Yegâne emeli bu olduğundan, millet arasındaki bütün cereyanların yalnız milli vahdete ulaşmasını istihdaf eden harekâttır ki Kraliyetin bütün gayretleri onu idrak teşkil etmiş ve etmektedir. Her kim olursa olsun, Avam Kamarasında doğrudan doğruya veya diğer partilerin muzaheretile bir ekseriyet temin edebiliyorsa Krallığın vazifesi bu ekseriyeti temin edene karşı en vâsi şekilde himaye bahsından başka bir şey değildir ve olmamıştır. Bu itibarla Kral her zaman için «Halka ve onun fikirlerine riayet ediniz» umdesinden bir an dahi ayrılmamıştır. Ve bunda en ufak bir korku dahi duymamıştır. Çünkü İngiliz demokrasisi en itimada şayan bir müessesedir.

Kral Beşinci Georges, sosyalist ve anemle partisini de bir ideoloji etrafında toplamağa muvaffak olmuş bir hükümdardı. Milyonlarca halka dayanan bu partilerin şeflerini bir fikir etrafında toplayabilmek hususunda sarfettiği mesaiyi ve bu yandan elde ettiği muvaffakiyeti tarih uzun uzadıya tetkik edecektir. Bütün yabancı memleketlerin ve bilhassa hısımlarımız bulunan Amerikalıların hayretini mucib olan bu muvaffakiyet, yani; nazariyelerinin tatbiki bütün mevcud müesseseleri altüst edecek derece birbirlerine zıd olan bu teşekkülleri bir gaye etrafında toplayabilmek hakikaten inceden inceye tetkike değer bir başarıdır.

(Arkası var)

Beyaz peynire 5 kuruş zam

Ekmek ve et fiatları da tetkik olunuyor

Beyaz peynir fiatlarına gerek toptan gerekse perakende beş kuruş zam yapılması hakkında Fiat murakebe komisyonunca verilen karar bugün ilân olunacaktır. Fiat Murakebe Komisyonunun böyle bir karara sevkeden sebeb, bilhassa Trakyadaki peynir istihsalât merkezlerinden fiatın İstanbula nazaran daha yüksek olduğunun Ticaret odalarınca verilen raporlarla sabit olmasıdır. İstanbulda halen şehrin 15 günlük kadar ihtiyacına tekabül edecek peynir mevcuddur. Fakat bu peynirler satıldıktan sonra şehrin birdenbire peynirsiz kalması ve mevcud fiatla peynir gelmemesi tehlikesi görülmüştür.

Bu arada teneke buhranı olduğun - dan yeni mahsulün hazırlanamadığı da Trakyadan haber verilmektedir.

Ekmek narkının tayini

Yeni ekmek narkının tayini için ekmeklik un fiatındaki tahavvülü tespit etmek üzere dün Belediye İktisad müdürü Saffet Sezen'in nezdinde bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda İstanbul değirmencileri de bulunmuştur.

Toplantıda bilhassa zahire ve hububat satışlarında alıcı lehine yapılması mutad olan yüzde bir tenzilâtın Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından bozulması üzerinde durulmuştur. Bu tenzilâtı yakın zamana kadar Ofis de yaparken bilâhare kaldırmıştır. Vagonlar tartılırken üzerinde ekseriya kar bulunduğundan bu bir senede alıcı aleyhine mühim bir fark tevlid etmektedir. Ticaret borsası bu hususta alıcıları haklı Ofisi haksız görmüştür. Toplantıda değirmenciler Ofisin bu farkı ya kabul etmesini yahud farkını vermesini istemişlerdir. Belediye İktisad Müdürlüğü de ayni kanaatte olmakla beraber mesele Ticaret Vekâletinden sorulmuş olduğundan bu cevabın âcilen istenmesi muvafık görülmüştür.

Diğer taraftan şehrin ekmeklik unu için verilen buğdayda azamî yüzde beş çavdar bulunması lâzım gelirken Ofis yüzde on beşe kadar çavdarlı buğday vermektedir. Bir taraftan yüzde on beş çavdarın gıda bakımından mahzuru olup olmadığı Sıhhat Vekâletinden sorulmuştur. Fakat diğer taraftan Ofis bu yüzde on beş çavdarlı mallar için de yüzde beş çavdarlılar gibi fiat aldığından bu farkın Ofisce idare edilmesi lâzım gelmektedir.

Dünkü toplantıda bütün bunlar fiatları yükseltici sebebler olarak tespit olunmuştur. Bu hususta Belediye İktisad Müdürlüğü raporunu Fiat Murakabe Komisyonuna verecektir.

Et fiatlarının tetkiki

Et fiatlarının, gerek toptancı ve kasabları ve gerekse halkı tatmin edici bir şekle giremememesi dolayısile yeniden tayin ve tespiti için yapılan tetkikler meyanında Kasablar Cemiyeti Umumî kâtibliğinden de bir rapor istenmiştir. Fiat Murakabe Komisyonunun yarınki içtimaında müzakere olunacak bu raporda hayvan yemi fiatlarının müteakiben yükseldiği ve bunun borsa kayıdlerile de sabit olduğu, ihracatın azlığı dolayısile bağırsak fiatlarının 3 kuruşa kadar düştüğü, derinin ucuzladığı ve bunların da et fiatlarını yükselten sebebler olduğu göz önüne konulduktan sonra her sene bu mevsimde İstanbulda bulunması lâzım gelen besli koyunların mevcud olmadığı, İstanbulda bulunması icab eden 20.000 besili koyundan da eser olmadığı, kuzuların bir çok sebeblerle geciktiği ilâve olunmaktadır.

Yapılan tetkiklere göre son 16 senedenberi İstanbulda bu kadar fazla sığır kesildiği görülmemiştir. Bu da koyunun az olmasından ileri gelmektedir. Kasabların hileye sapmadan et satabilmesini teminen kendilerine kiloda bırakılması lüzumlu görülen 10 kuruş için 2,10 nispetinin 2,20 ye çıkarılacağı anlaşılmaktadır.

Noksan ekmekler

Dün Üsküdarda Hâkimiyetimilliye caddesi Hasan Fehminin fırınından 120, Boyacı sokağında Hasan Eziberin fırınından 98 kilo olmak üzere cem'an 218 kilo noksan tartılı ekmek musadere edilmiştir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Havagazinden ölen vatandaşlar

Şirket, hiçbir mesuliyet kabul etmiyor!

Son günlerde havagazi patlaması yüzünden bir Kalyoncukulluğunda, diğeri Beşiktaşta olmak üzere birbirini takib eden iki zehirlenme vak'ası oldu. Vatan daş hayatına mal olan bu vak'aların hakiki sebebi; yapılmakta olan fennî tetkikler neticesinde anlaşılacaktır.

Havagazi şirketinin noktai nazarına göre, gaz sızıntıları yollarda olmaktadır. Havagazi borularının geçtiği topraklı kısımlarında hasıl olan bazı çöküntüler boruları patlatarak gazin intişarına sebeb olmakta imiş. Kazanın vukua geldiği evlerin hiç birinde havagazi tesisatının mevcud bulunmaması da buna bir delil imiş. 132 kilometre uzunluğunda bir şebeke üzerinde daimî kontrol imkânsız olduğundan havagazi kokusu hissedilir edilmez şirkete haber verilmesi tehlikenin önüne geçebilecektir. Şirket bu boruların eskimiş olmadığını ileri sürmektedir. Bilhassa Beşiktaş havagazi şebekesi, iki sene evvel yenilenmiş olduğundan boruların çatlaması sebebi doğrudan doğruya toprakta zamanla hasıl olan çöküntülere atfedilmektedir.

Gaz sızıntılarının ikinci âmili olarak da bir çok evlerin ana lâğıma bağlanmamış olması gösterilmektedir. Çünkü yapılan son araştırmalar, borulardan sızan gazlerin fena kazılmış lâğımlar vasıtasile evlerin içine hulûl ettiğini meydana çıkarmıştır. Mazbut yapılmış beton ev ve apartımanlarda, böyle bir tehlike yoktur. Toprak altında bazan zelzelenin tesirile de çöküntüler vuku bulmaktadır.

Belediye, bu kabil kazalara mâni olmak için, kaçak gaz arama ekiplerinin, bir program dahilinde, şebeke üzerinde sık sık dolaşmalarını şirkete tebliğ etmiştir.

Kaçak gazin mevcud olup olmadığı, yere dikilen ve içine tornisol kâğıdı konulan uzun direklerin muayenesi neticesinde anlaşılmaktadır. Havagazi intişar eden sahada, bu tornisol kâğıdları, derhal renklerini tebdil etmektedirler.

Bu hususta Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar alâkadarlara yaptığı tebligatta bu hâdiselerin neden ileri geldiğinin esaslı surette tespitini istemiş ve bilhassa elektrik, kanalizasyon, su ve saire gibi idareler tarafından açılan çukurların esaslı surette imlâsını ve bu esnada havagazi borularının zedelenmemesini istemiştir. Adliye de ayrıca tahkikata devam etmektedir.

Sanayi Birliği Kongresi

Dün toplandı ve idare heyeti raporu kabul olundu

Dünkü toplantıdan bir görünüş

Millî Sanayi birliği senelik kongresi dün Ticaret Odası salonunda yapılmıştır.

Kongre birlik reisi Halil Sezerin riyasetinde açılmış, ve idare heyeti raporunun okunmasına başlanmıştır. Raporda Cumhuriyet hükûmetinin seneler - denberi tatbik ettiği himayekâr siyasetle kökleşen millî sanayiin harbden sonra da uhdesine düşen vazifeyi yapmak için nasıl çalıştığı izah edilmekte ve birliğin hâmi reisi Millî Şefe ve Cumhuriyet hükûmetine teşekkürle nihayet bulmakta idi.

Raporun ittifakla kabulünden sonra 9412 liralık yeni bütçe de tasvib olunmuştur.

Bundan sonra söz olan Ateş lâstik fabrikası sahibi Rüştü Diktürk idare heyeti raporunda birlik memurları maaşlarının kesildiğinin nazarı dikkati celbettiğini, halbuki gittikçe artan işler karşısında canla başla çalışan memurları bunun müşkül vaziyete sokacağına işaret etmiştir.

Umumî kâtib birlik azasının arttığını ve tahsilât miktarı muhammen miktarı bulursa memurlara maaşlarının iade olunacağını söylemiştir.

Bir suale cevaben Mıntaka Ticaret Müdürü Said Rauf Sarper demiştir ki:

«— Piyasaya gelen tenekelerden piyasaya arzedilecek miktar bulunur ise bittabi birlikle temas olunarak tevziat yapılacaktır.»

Bundan sonra kongre nihayet bulmuştur.

ADLİYEDE

Arı davası

Sütlücede oturan Madam Marinin bir kovan dolusu arısını aşırdığı iddia edilen komşusu Abdullahın muhakemesine, İstanbul sekizinci asliye ceza mahkemesinde dün devam olunmuştur. Müddeiumumî, beraet istemiştir. Davacı, arıların uça uça kendiliklerinden komşunun evine gitmeleri imkânsız bulunduğunu, çünkü Ziraat mektebinden gelen tezkerede de yazılı olduğu gibi arıların mart ayında uçamıyacaklarını söylemiştir. Müdafaa da yapılmış, muhakemenin devamı karara kalmıştır.

Demir hırsızları

Aksarayda evvelki gece bir hurdacı dükkânı soyulmuş, üç çuval dolusu hurda demir aşırılmıştır. Dükkâna girenler, yakalanmıştır. Bunlar Hamparsum ve Avadis isimlerinde iki gencdir. Sultanahmed sulh ceza mahkemesince tevkif edilmişlerdir.

Bilet kesmeden para alıyorlarmış

Eyüb - Keresteciler hattında çalışan bazı otobüslerin müşterilerden para aldıkları halde bilet kesmedikleri öğrenilmiştir. Yapılan ani bir kontrol neticesinde bu hatta çalışan dört otobüste 23 biletsiz yolcu bulunmuş ve otobüslerin biletçileri tecziye edilmiştir.

MÜTEFERRİK

Mes'uliyeti olmadığı anlaşıldı

Beyoğlu Belediye tabibi İsmail Hakkının otomobil bulunmadığını vesile ederek bir hastanın muayenesine gitmediği cihetle mezkûr hastanın ölümüne sebebiyet verdiği iddia edilmiş ve bu iddia üzerine Sıhhat müdürlüğünce tahkikata girişilmişti. Yapılan tahkikat, mumaileyhin bu işte suçsuz olduğunu meydana çıkaran tahkikat raporu alâkadarlara bildirilmiştir.

Sıhhî yardım ekiplerine verilen malzeme

Belediye Sıhhat müdürlüğü şimdiye kadar gaz arama, temizleme, sıhhî yardım ekipleri olmak üzere 8 ekip teşkil etmiştir. Muavin ekipler buna dahil değildir. Bu ekiplerin her bir ferdinin teçhiz masrafı için 111 lira sarfedilmekte, diğer bazı malzeme ile birlikte sekiz kişilik bir ekip 1300 liraya mal olmaktadır. Sıhhî ekipler için şimdiye kadar 1,800,000 lira, gaz arama ekipleri için de 700,000 lira sarfedilmiş, her ekipe birer kamyon verilmiştir.

Evkaftan istenen vakfiyeler

Sular ve mezarlıklar Belediyeye devredildikten sonra Belediye ve Hususi Muhasebe bu işlere aid vakfiyeleri de Evkaftan isteyip durmaktadır. Bu vakfiyelerin miktarı 40 bin kadardır. Fakat bir kısmı mühimminin iradı kalmamıştır.

Şehir Meclisine alınacak yeni aza

Şehir Meclisinde Fatih kazası delegesi bulunan General Refik Münirin yerine Meclise girecek olan Fatih delegesinin anlaşılması için Fatih kaymakamlığından intihab mazbataları istenmiştir. Bu suretle en çok rey kazanmış olan birinci yedek aza Meclise girecektir. Bu aza Meclisin yarınki içtimaına kadar davet edilmiş olacaktır.

İKTİSAD

İthalât - ihracat

Dün sehrimizden yarım milyon liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda Almanyaya tütün, İsviçreye susam ve Rumanyaya zeytin ihrac olunmuştur.

Dün, Bulgaristandan kanaviçe, makine aksamı, ziraat alâtı, çivid, çivi, tıraş bıçağı ve şapka gelmiştir.

İthalât - ihracat birlikleri kongresi

İthalât ve ihracat birliklerinin senelik heyeti umumiyelerinin yapılmasına başlanmıştır.

İlk olarak çay ve kahve ithalât tacirleri birliği heyeti umumiyesi yapılmış, rapor ve bütçenin kabulünden sonra idare heyetine Hüseyin İzzet Akosman, Hasan Omur, Hüsameddin Gözler, İsmail Tecimen, Ahmed Kurukahveci ve Manon seçilmişlerdir.

Yarın çuval ve kanaviçe ithalât tacirleri birliğinin heyeti umumiyesi yapılacaktır.

İtalya ile ticaretimiz

Hükûmet, İtalya ile ticarî münasebatın tekrar başlamasını temin edecek bir karar vermiştir. İtalya, bu kararla 13055/2 numaralı kararname hükümlerinden istifade edecek ve bu suretle İtalya ile aramızda aynen mal mübadelesi serbest olacaktır. İtalyadan ithal olunacak malın bedeli Merkez Bankasına yatırılacaktır.

İtalya ile yapılacak bu mal mübadelesinden evvel bizim siparişi yapmamız ve bunun İtalyan ithalâtçılarınca karşılanması takarrür etmiştir.

Demir ithali için 810,000 dolar akreditif

Hükûmet, Amerikadan demir ithalâtı için 810,000 dolarlık akreditif vermiştir. Bugünlerde Demir İthalât Birliğinde büyük bir toplantı yapılarak Amerikadan yapılacak demir ithalâtının tevziatı yapılacaktır.

HEM NALINA MIHINA

Fransayı artık kolayca çiğneyemezler!

Günün en mühim meselesi, Fransanın vaziyeti olmuştur. Galib Almanya ile zafer parasını toplamak için alelâcele meydana atılan yardakçısı İtalya, Fransaya nispeten hafif mütareke şartları kabul ettirdiklerine kimbilir, nekadar pişmandırlar. İmzaladıkları mütarekenamelerle Fransız donanmasını ellerine geçirmediler; Fransanın Akdeniz kıyılarını tutmadılar; şimali ve garbî Afrikadaki Fransız üslerini işgal altına almak istemediler. Halbuki bunlar, kısmen hava kuvvetleri, kısmen denizaltılar, kısmen de Trablusgarbdan Tunus yolile sevkedilecek İtalyan kuvvetlerile işgal edilebilirdi.

Geçen haziranda, mağlûb Fransaya nispeten hafif mütareke şartları kabul ettirilmesinin şu iki sebebi olduğunu tahmin ediyoruz:

1 — Fransanın şimali Afrikaya çekilip orada İngiltere ile harbe devam etmesine meydan vermemek istediler;

2 — Fransa yıkıldıktan sonra, İngilterenin mukavemet edebileceğini ümid etmediler.

Mihverin o zaman ele geçirmek istemediği şimali Afrikadaki Fransız deniz üsleri, İngilterenin gittikçe artan mukavemeti ve Afrikada İtalyayı fena halde ezmeğe başlaması üzerine, bugün büyük bir kıymet ve ehemmiyet kazanmıştır. Onun içindir ki Almanya, vaktile istemediği Fransız donanmasını, bilhassa Fransız üslerini şimdi isteyip duruyor; fakat ihtiyar Mareşal, vaktile Verdun'de olduğu gibi, bugün de Alman tazyikına mukavemet etmektedir. Fransanın donanmasını, kimseye vermiyeceğini, Alman taraftarı olduğu zan ve iddia edilen Amiral Darlan açıkça söyledi. Donanmayı vermiyen Fransanın donanmadan daha mühim ve daha kıymetli olan şimali Afrika üslerini vereceği kabul edilemez.

O halde? O halde, Almanya, ya Peten'i ve arkadaşlarını devirerek yerine politika muhtekiri Laval'i ve hempalarını getirmek suretile arzularını tatmine, yahud da işgal edilmemiş Fransayı çiğnemeğe kalkışacaktır.

Bu takdirde, şimali Afrikada, Weygand'ın tekrar silâha sarılması kuvvetle beklenebilir. Şimali Afrika ne yapabilir? Şimali Afrikanın ve onun arkasındaki bütün Fransız müstemleke imparatorluğunun neler yapabileceğini bu sütunun dar çerçevesi içine sıkıştırmak kabil değildir. Yalnız bir noktaya dikkati celbetmek isterim ki mağlûb olan 40 küsur milyonluk Avrupa Fransasıdır; buna mukabil, denizaşırı Fransa, mağlûb olmamıştır; 70 milyon nüfusile ve muazzam kaynaklarile sapsağlam durmaktadır. Gerçi, iki Fransayı yalnız nüfus itibarile ölçmek doğru değildir. Fakat bu denizaşırı Fransanın, İngilterenin yanında, Amerikanın silâh ve malzeme yardımile harbedeceğini, böylece tekrar birleşen iki müttefikin bütün Akdenizi sarsılmaz bir surette hâkim olacaklarını unutmamak lâzımdır.

Fransa tekrar harbe girdiği takdirde, şimdiki halde Vişi hükûmetinin elinde bulunan Avrupadaki Fransız topraklarının kâmilen istilâ edilecek, fakat ondan sonra, müstevlilerin karşısına İngiliz donanmasının hâkim olduğu deniz, bütün azametile dikilecektir. O zaman, artık, Cebelüttarığı ele geçirmek fikri de tamamile suya düşecektir. Çünkü, İspanya, Rif denilen İspanyol Fasını üstüne oturmak istediği Tancayı kaybetmek korkusile Almanların böyle bir hareketine ne iştirak, ne de müsaade edecektir.

Fransa, İngilterenin mukavemeti ve evvelâ Akdenize hâkimiyeti, sonra da Libyadaki muvaffakiyeti üzerine, birdenbire büyük bir siyasî ve sevkülceyş ehemmiyet kazanmış, şimdilik pasif, fakat ileride aktif bir rol oynayabilecek mühim bir mevki tutmuştur. Almanya Fransayı kolay kolay çiğneyemez artık.

İlk tahsil için yapılan bütçe

Vilâyet 2,300,000 lira tahsis etti

İstanbul Vilâyeti yeni sene ilk tahsil bütçesi 2,300,000 lira olmak üzere tespit edilmiştir. Şehrimizde okuyanların sayısı her sene çoğalmakta ve her sene yeni mekteb açılması ve bütçeye yeni tahsisat konulması zarureti hasıl olmaktadır. Orta ve yüksek mekteb talebelerile birlikte şehrimizde tahsil eden çocuk miktarının 130,000 olduğu anlaşılmıştır. Vilâyet her sene şehirde ve köylerde yeni mektebler açmakta ve yeni öğretmenler tayin etmektedir. Her sene ertesi sene ilk tahsil çağına girecek çocuklar için bir anket yapılmakta ve buna göre mekteb ve sınıf temin olunmaktadır. İstanbul Vilâyeti Maarif Müdürlüğünün yaptığı en hayırlı işlerden biri de şehir civarında müsaid mahallerde pansiyonlu ilk okullar tesisi olmuştur. Bu okullara kısmen tahsil için para veremiyecek kadar fakir olan çocuklar, kısmen de az gelirli aile çocukları alınmaktadır. Az gelirli aile çocukları burada 5 - 13 lira gibi cüz'i bir ücretle lehlî olarak okumaktadırlar. Şehrimizde yerli ve İstanbulda ikamet eden çocuklardan ilk tahsil çağında olanların tamamile mektebe devam ettirildikleri beyan edilmektedir. Yalnız sokaklarda, köprü altında dolaşan bazı küçük çocuklara tesadüf edilmektedir ki bunların sıhhî vaziyetleri dolayısile mektebe alınamadıkları anlaşılmıştır. Bunlar ya dahilî bir hastalıkla ve ya - hud körlük, sağırlık ve saire gibi harici bir takım hastalıklarla malûl bulunmaktadırlar. Bu gibi çocukların da az çok tahsile tâbi tutulmaları düşünülmüş, mevcud mekteblerden bir, ikisinin bunlara tahsis edilerek yeni metodlarla, ayni zamanda hastalıkların mümkün mertebe tedavisine de gayret edilmek suretile bunların da nimeti maariften mahrum kalmamaları arzusu izhar edilmiştir. Bunlar için yeni mektebler yaptırılması mevzuu bahis değildir. Mevcudlarile iktifa edilecektir. Maarif müdürlüğü bu kabil çocukların tahsili için de bir talimatname hazırlamaktadır.

Hayırlı bir iş

Sinemacılar Verem Mücadele Cemiyetine yardım ediyorlar

İstanbul Verem Mücadele cemiyeti, Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdara müracaat ederek şehir dahilinde verem sanatoryomları, verem dispanserleri inşası için bilhassa sinemaya giden halktan ufak bir muavenet talebi suretile yardım temin edilmesi için teşebbüsatta bulunmasını istemişti. Vilâyet, bunun üzerine sinema sahiblerini daver ederek Erenköyünde Verem Mücadele cemiyetinin yaptıracağı sanatoryom binası için elde mevcud paraya zamimeten on bin liraya ihtiyaç olduğunu söylemiş ve bu paranın sinemalara gelenlere Verem Mücadele cemiyeti pullarından verilmesi suretile teminini rica etmişti. İstanbul sinemacıları dün vilâyette Vali muavini Ahmed Kımığın yanında toplanarak şimdiye kadar sekiz bin lira topladıklarını ve bunu kısa zamanda on bin liraya iblâğ edeceklerini söylemişlerdir. Bundan sonra kendilerine gene cemiyetin diğer bir arzusu tebliğ edilmiştir. Mücadele Cemiyeti Erenköyündeki bu sanatoryomdan sonra Kasımpaşada bir dispanser, müteakiben de Üsküdarda bir dispanser inşasını istemektedir. Sinemacılar bunu da kabul etmişler, ancak bu pulların yalnız sinemalara değil diğer içkili lokantalara da teşmilinin faydası olacağını bildirmişlerdir. Lokantacılar da içtimaa davet edilerek bu hayırlı işe iştirakleri istenecektir.

Küçük hikâye

Nankörlük mü bu?..

Leman Ahıskal

Herkes bir şeyden hoşlanır.. Handan da, eve gelen yolcuların öteberisini didiklercesine karıştırmaktan sonsuz zevk duyardı. Hele bir aydır yolu beklenen kocası Necminin bavulunu altüst etmek sabırsızlığı yok mu, yüreğini o kadar titizlendiriyordu ki...

Necmi bir ay var ki Avrupada idi. Tam seyahate çıkacakları günü Handanın hastalanması ve mecburiyet karşısında evinde kalışı en fena tesadüf ve talih cilvesi idi. Hırsından gözleri yaşarınca bunu kocasından ayrılacağına işaret sanmışlardı.

Bugün kocası dönüyordu. Onu istasyonda karşılayacak kadar sıhhatli olduğunu hissediyordu. Uykusuz geçirdiği gecenin mahmurluğunu hiçe sayıyordu. Tuvelet masasının başına geçti, oturdu. Bir taraftan tuvaletini yapıyor, bir taraftan da Necminin getireceği kremleri, rujları, rimelleri, esansları, pudraları düşünerek şimdiden önündekileri beğenmiyordu.. Hem Necmi çılgınca sevdiği karısına bakalım neler getirecekti. Ya astragan manto.. Düşündükçe hop kalkıp, hop oturuyordu..

Sirkeci garından Cihangirdeki apartımana kadar Handanın gözleri karınları şiş bavullarda, yüreği yavru kuş çırpıntısile heyecanda, kocasile konuşuyordu.., Necminin sorduklarına kestirmeden cevablar veriyordu.

Apartımana girer girmez Necmi hizmetçi kıza işaret etti.. Bavullar salona alındı. Anahtarlar Handana verildi.. Necmi kendisini koltuklardan birine bırakarak karısının çocuk şımarıklığı içindeki tecessüsüne daldı.

Handan bavullardan birini açtı. Çok neş'elenmişti. Karıştırmağa başladı, her eline geçeni kocasına göstererek soruyor ve bir tarafa koyuyordu:

— Bu kravatlar senin mi Necmi?.

— Hayır Handan babamızın da var..

— İpekli gömlekler..

— Onlar da babama..

— Bu yılan derisi çanta.. Derken manidar bakmıştı..

— Kardeşin Neclânın.. Handan kendini tutamadı. Tuhaf bir sesle:

— A!. Vallahi çok cici şey.. Neclâ burada olsaydı kim bilir ne kadar sevinirdi. Lâstik top gibi sıçrar, dururdu. Bak bak bir de krokodil var.. Ya bu kimin?..

— Kimin olabilir bil bakayım..

— Benim, diyeceğim ama bir türlü dilim varmıyor. Çünkü çantanın küçüğünden hoşlandığımı bilirsin.. Necmi lânın çantasını sorsaydın belki..

— Doğru düşündün Handan.. O çanta da annenin..

— Bu ipek çorablar..

— Neclâ ile senin..

— Ya bu Rumen işlemeli bluz..

— O da Naciye kızın..

Bavulu karıştırmakta devam eden Handan kendine aid başka bir şey bulamayınca öteki bavula sarıldı. Elile altını üstünü yokladı. Bir beyaz karton kutu bulup çıkardı. İçinde kıymetli bir yılan derisi vardı. Korkarak sordu:

— Peki bu çanta kimin?.

— Beğenirsen senin olacak..

Handan başını önüne eğerken hırçın duruşu karşısında insafsızlık olurdu. Karıştırmasına devam etti ve bavulu boşalttı.. Bütün hediyeleri yan yana dizmişti. Tuvalet eşyası çok mükemmeldi. Fakat birdenbire durakladı.. Bunları Necmi almıştı ama, kendi istediği, astragan mantoyu getirmemişti.. Necmiye döndü:

— Hepsi bu kadar mı?

— Daha istediğin var mıydı yavrucuğum?. Aklıma gelen her şeyi aldım işte..

Handan başını önüne eğerkenhırçın çocuklar gibi dargın bir yüz takındı. İleri doğru uzattığı dudakları arasından mırıldandı:

— Ya benim astragan manto..

Necmi derin bir:

— Eyvah!.. çekti.. Bağışla Handan, dedi. O kadar dalgınım ki.. Unutmuşum.. Ne ise.. Sağlık olsun. Buradan alırız..

— Alırız ama Necmi, orada yarı fiatına iyisini alabilirdin.. Hem ben, bütün dostlarıma gelecek mantomdan bahsettim.. Üstelik de mahcub olacağım..

Handan az daha ağlayacaktı. Aksama kadar dargın dolaştı. durdu. Hele gece için için ağlıyor, kendi kendine söyleniyordu:

— Ben biliyorum zaten.. Beni ihmal ettikçe zevk duyuyorsun. Her şeyimi yoluna harcarım, ne istersen derhal yaparım.. Bütün bunlara rağmen kırk yılda bir şey isterim, yalvarırım, yapılmaz.. Hem öyledir. Şimdiye kadar, neyini gördüm ki senin.. Bende talih yok ki..

— Neden talihsiz olacaksın Handan.. İnsanın talihi bir manto ile mi ölçülür..

— Yalnız manto olsa ne iyi.. Her zaman böyle yaparsın sen.. Ben de bundan sonra senin dediklerini yapmıyacağım işte.. Bakalım kim pişman olacak..

Necmi için için gülüyordu.. Münakaşayı uzatmak istemedi. Arkasını döndü ve uyudu. Handanın gözüne uyku girmiyordu.. Bin bir hayal kurdu. Necmiden intikam alacaktı. Her tasarladığı oyundan sonra biraz ferahladı, her intikam planından sonra biraz daha sinirleri yatıştı ve sabaha karşı uyku mahmurluğuna dayanamadı, daldı.

Sabahleyin gözlerini açınca gün ilerlemişti. Necmi gitmişti.. Naciyeyi çağırdı. Banyoyu hazırlamasını söyledi. Suratı asıktı..

Banyo içinde de rahat edemiyordu.. Kendi kendine durmadan söyleniyordu:

— Ne talihsiz başım varmış. Arkadaşlarıma karşı rezil olacağım.. Erkeklerin sözüne inan olmaz ki.. Hepsi böyle.. Kuru kuruya sevgiden bahsederler.. Milyonlara kıyacaklarını söylerler, lâfta kalır, bir mendil almazlar.. Erkek değil mi, en iyisi..

Bu anda kapıya vuruldu. Naciye sesleniyordu:

— Bayan bir paketle bir mektub geldi..

Handan banyodan fırladı.. Kapı aralığından mektubu aldı. Bir bakışta kocasının yazını tanıdı.. Bir yandan mırıldanıyor, bir taraftan da zarfı açmış kâğıdı okuyordu...

— Biz kadınlar nankör yaratılıştayız.. Bütün bir dünyayı bağışlasalar ve sonunda bir ufak isteğimiz yapılmasa hiç düşünmeden:

«Şimdiye kadar neyini gördüm ki zaten» deriz..

Sırtına bornozunu aldı. Dışarı çıktı. Naciyenin kolları arasında duran büyük kutunun iplerini çözmeden kapağını parçaladı.. Enfes bir astragan manto meydana çıktı.. Mektub elinden düşmüştü.. Naciye yan gözle okudu:

«— Bir gecelik üzüntünün hediyesi.. Gümrük muamelesini şimdi bitirdim.. Bir daha talihsizliğinden şikâyet etme cicim...»

"Seni bir paşa konağına yerleştireceğim,,

Bayburddan iş aramağa gelen bir adamın başına gelenler

Bayburddan İstanbula iş aramağa gelen rencber Ahmed, Galatada dolaşırken Tekgöz Şükrü adlı bir sabıkalı tarafından zarfçılık suretile dolandırılmıştır. Şükrü, Ahmede bir Paşa konağında uşaklık bulmayı ve yemek işmek, yatıp kalkmak hariç ayda otuz beş liraya kendisini konağa kapılandırmayı vadetmiştir. Bir aralık ortadan kaybolmuş, sonra gelmiş, «gittim görüştüm, işin oldu. Ancak hastalığa olmadığına dair rapor almak lâzım» demiştir. Rencber Ahmedi, güya doktora götürürken, yolda «üzerinde para var mı?» diye sormuş. Ahmedin yanında otuz lirası bulunduğunu öğrenince, «doktor seni muayene ederken üzerinde bu kadar para görürse, fazla vizite ister. Ver paranı zarfla yayım» diye, otuz lirayı almış, zarfa koyar gibi yapmış ve Ahmede hissettirmeden kendi cebine koymuştur. Bir yandan da tükür

SON HABERLER

Siyasî Icmal

Mücadele azamî hızını buluyor

İngiltereyi istilâ teşebbüsü, Fransayı tazyik meselesi, Libya harbi, şarkî Afrika harbi, elhasıl dünyanın sürüklendiği bu defaki umumî harbe aid her mesele, tam manasile en ciddî safhaya girmiş sayılabilir. Bütün bu meselelerin hep birden ciddileşmesi, bütün bu meselelerin en son durumunu hulâsa etmeyi icab ettiriyor.

İngiltereyi istilâ meselesi

Mister Çörçil gibi en salâhiyetli İngilizlerin kanaati, Her Hitler'in İngiltereye karşı istilâ hareketini tatbik edeceği merkezindedir. Hitler'in 200 firkası, bu iş için hazırlanmıştır ve şubat ayı içinde Alman ordusunun İngiltereye karşı harekete geçmesi kuvvetle muhtemeldir.

Bu ihtimal nasıl tahakkuk edebilir? Ve Almanlar İngiltereyi nereden vurmak isterler?

Bu bahse aid üç ihtimal ileri sürülüyor:

Birincisi: Almanların Douvre üzerine yüklenmeleri ve karaya kuvvet çıkarmaları, ayni zamanda daha başka limanlara karşı ayni şekilde hareket etmeleri. Fakat bu teşebbüsü göze almak Almanya için son derece tehlikelidir. Çünkü İngiliz hava ve deniz kuvvetleri İngiltereye ihrac edilecek askerleri ve mahzemeyi taşıyan vapurları ve vasıtalarile en müthiş mücadeleye girişecek ve bunlara en ağır darbeleri indirmek için bütün kuvvetile uğraşacaktır. Almanlar, bütün bu mukavemete rağmen İngiltereye asker çıkarabilirler. Fakat bu askerler de muazzam İngiliz müdafaasile karşılaşacak ve hiçbir netice alamıyacaklardır.

İkincisi: Almanların İrlandaya asker ihrac ederek burada yerleştikten sonra İngiltereye taarruz etmeleridir. Fakat İngiltere bu ihtimale karşı da hazır olduğunu ve bir taraftan İrlandanın şimalî olan Ulsterden hareket ederek, diğer taraftan deniz hakimiyetinden istifade ederek bu teşebbüsü de akamete uğratacak vaziyette olduğunu anlatıyor.

Üçüncüsü: Doğrudan doğruya İngiltere ile uğraşmaktan vazgeçerek Akdenizde İngiltereye taarruz etmektir. Fakat bu takdirde Almanya İngiltere ile doğrudan doğruya uğraşmak hususunda âciz kaldığını itiraf etmiş olacaktır.

Akdenizde taarruz

Akdenizde muvaffakiyetli bir taarruza geçmek için Almanya, Fransanın üslerinden ve zırhlılarından istifade etmek istiyecek ve Fransayı tazyika devam edecektir. Almanlarla bir takım müzakereler yapmak için, Hariciye Nazırı Flandin'in yerine Amiral Darlan'in Parise gitmesi de, Almanların Fransız üslerini ele geçirmekten ümidi kesmediklerini gösteriyor. Gerçi Amiral Darlan Fransız donanmasının hiçbir yabancı ele geçmesine müsaade edilmiyeceğini ve her meydan okumaya mukabele edeceğini söylemiştir, fakat Hitler'in Fransız üslerini ele geçirmek için bütün Fransayı işgale karar vermesi de her lâhza muhtemeldir.

Bu kararın Fransız imparatorluğunu İngiltere ile birlikte harekete sevketmesinden endişe edildiği için Laval'in tekrar Vişi hükûmetine iştirak etmesi ve onun gayretile Fransız hükûmetinin için için çürümesi, belki de Fransız donanmasının Laval'e taraftar ellere geçmesi umuluyor ve onun için herşeyden evvel Laval'in tekrar Vişi hükûmetine girmesi için çalışılıyor. Buna imkân bulunduğu takdirde Fransanın Tulon gibi anavatan üslerinden başka Bizerte gibi müstemleke üsleri de Almanların eline kolaylıkla geçer ve Almanlar bunlardan istifade ederek Akdenizde İngiltere ile uğraşmağa genişçe bir imkân bulur.

Fakat Fransanın bu şekilde boyun eğmesi ve Laval'in iktidar mevkiine geçmesi kolay değildir. Sonra Fransa, İtalyanın mağlûbiyetinden hoşnud olduğu için, bilhassa İtalyaya yardımı tazammun eden bir harekette bulunmaktan çekinecektir.

Bu da bizi Libya harbine götürmektedir.

Libya harbi

Libyada İngiliz kuvvetleri Bingaziye doğru ilerliyorlar ve bundan sonra nispeten mümbit ve müdafaaya müsaid arazıden geçiyorlar.

İngiliz kuvvetlerinin Bingaziyi işgal etmeleri vaziyetlerini takviyeye çok yardım eder ve Mısırın bundan böyle herhangi bir tehlike ile karşılaşmasına imkân bırakmaz.

Fakat İngiliz kuvvetlerinin Bingaziye ilerlemesi, yalnız İtalyayı Libyadan sökûp atmak işini kolaylaştırmakla kalmıyacak, İngiltereyi Bizerte üssüne de bir hayli yaklaştırmış olacaktır. Bu da Almanların istemediği bir şeydir. Belki de bu yüzden Fransayı daha fazla tazyik edecekler ve bu yarışı kazanmağa ehemmiyet vereceklerdir.

Hatta bu yüzden bir takım şayialar da intişar etmiş ve Almanların Cenevede askeri tahşidat yaptıkları şayi olmuştur. Fakat bu şayiaların hakiki mahiyeti henüz anlaşılmamış bulunuyor.

Habeş harbi

İtalyanın Eritre ve Habeşistanda karşılaştığı harekât da büyük bir ehemmiyet kazanmaktadır. İngiliz kuvvetlerinin Eritredeki yeni hedefi Asmara ve Musavvadır. Asmaranın işgali, Habeşistandaki İtalyanların ricat hatlarını kesmeğe de yardım edeceği için ehemmiyeti haizdir.

Habeş harekâtına gelince İngiltere Hariciye Nazırı Mister Eden, yeni ve müstakil bir Habeşistanın, İngiltere tarafından çok iyi karşılanacağını ve İngilterenin Habeşistan arazisinde kat'iyyen gözü bulunmadığını ilân etmekle Habeş vatanperverleri tarafından başlayan harekâtın ciddî ümidler verecek bir mahiyet aldığını göstermiştir.

Hulâsa mücadele her cephede ciddileşmiş ve harb azamî hızını almağa başlamıştır.

Ömer Rıza DOĞRUL

İzmir ve Manisada nehirler gene taştı

Yirmi dört saattenberi yağan yağmur ve karların erimesi suları yükseltti; yollar ve bir kısım ova sular altında kaldı

İzmir 4 (Telefonla) — Yirmi dört saattenberi yağan yağmur ve dağlardaki karların erimesi yüzünden İzmir ve Manisa vilâyetlerinde yeni den bazı tahribat olmuş, sular yükselmiştir.

Manisa ovasında yükseliş mühimdir. Kula kazasının Seyidali mahallesi sular altında kalmış, yıkılan bir evin altında bir çocuk ölmüştür.

Alaşehirden Kulaya giden yardım ekipleri suların iki metre irtifai bulmasından dolayı geri dönmüşlerdir. Bakla köyü sellerin tehdidine maruzdur. Evler boşaltılmıştır. Manisa - Alaşehir şosesi muhtelif noktalardan harab olmuş, İzmirden giden Afyon treni Manisada kalmış, Akhisar - Manisa şosesi de ayni vaziyete düşmüş, otobüsler yoldan dönmüş, bir otobüs sulara saplanmış, yolcularını kurtarmak üzere ekipler gönderilmiştir.

Manisa Valiliği her ihtimale karşı bu kısımda otobüs servislerini durdurmuştur. Turgudlunun Akçapınar çayı sedleri yıkmış, yatağını değiştirmiş, Urganlı köyünü basmıştır. Akhisarda Kumçayı da Beyova, Sazova ve Selendi köylerini istilâ etmiştir. Tehlikeli evlerden halk başka yerlere iskân edilmiştir.

Tirenin Subaşı, Bayındırın Menderes köprüleri bozulmuş, yollar harab olmuş, ovanın bir kısmı sular altında kalmış, Torbalıda üç evin duvarları yıkılmış, Ödemişin Birgi nahiyesi çayı nahiye çarşısını basmıştır. Nüfusça zayiat yoktur.

Bir marşandiz treni Ödemiş, Bayındır arasında bir koyun sürüsünü çiğnemiş yirmi kadar koyun ölmüş, yirmi kadarı da yaralanmıştır.

"İtalyanın Libyada vaziyeti vahimdir,,

Kızılordunun gazetesi mühim bir makale neşretti

Moskova 4 (a.a.) — Britanova ajansından:

Kızılordunun naşiri olan Krasnaja Sveşda; askerî münekkidi albay Popofun Akdeniz vaziyeti hakkında bir makalesini neşretmiştir:

Makalede ezcümle şöyle denilmektedir:

«İtalyan - Alman hava kuvvetlerile İngiliz filosu arasında mücadelenin inkişaf etmekte olduğu Akdenizde, denizde yapılan ilk taarruzla İngiliz deniz üslerine karşı yapılan hücumlar şimdiye kadar vaziyeti değiştirmemiştir. Bunun manası İtalyanların Libyadaki vaziyetlerinin fevkalâde vahim olmakta berdevam bulunduğudur. Cerbub'daki beşinci İtalyan fırkasının vaziyeti kurtulmaz bir hal almağa başlamıştır.

Keza hür Fransız kuvvetleri tarafından Murzuk bölgesinde yapılan akını da kaydetmek icab eder. Makineli kuvvetler tarafından çöl üzerinden yapılan bu cür'etli hücum Libyadaki umumî vaziyetin dikkate lâyık bir vasfını teşkil etmektedir.»

İsviçre ordusu daima uyanık!

Fransız bozgunundan sonra müdafaa sistemi değiştirildi

Bern 4 (a.a.) — Havas: İsviçre ordusunun başkumandanı General Guison İsviçrede silâhlı teyakkuzun manası hakkında gazeteciler tarafından sorulan suale, ordunun başlıca vazifesinin İsviçre müdafaa sisteminin esaslı noktalarında daimî surette nöbet beklemek olduğu cevabını vermiştir.

General Guison sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— 1940 mayısından beri beynelmilel hâdiseler müdafaa sistemimizin tatbikatını tamamile değiştirmiştir. Yeni plânlarımız adedce azlığımızı telâfi etmek için icabında dağlardan azamî istifadeyi istihdaf etmektedir.»

Maamafih Generalin fikrince İsviçre kuvvetlerinin yeni sistem mucibince tahşid edilmesi hududların müdafaasından vazgeçildiği demek değildir.

General Guison İsviçre ordusunun müdafaa hazırlığına en kat'î bir itimadı bulunduğunu kaydeylemiştir.

İş Bankası ikramiyesini kazananlar

Ankara 4 (a.a.) — Türkiye İş Bankasının en az 50 lirası bulunan kumbaraları ve kumbarasız küçük tasarruf hesabları için tertib eylemekte olduğu ikramiye plânının 1941 yılı birinci keşidesi bugün banka umumî merkezinde ve İkinci Noter Veli Ulusunun huzurile yapılmıştır. Keşidede kazanan talihlilerin isimlerini, hesab numaralarını ve bulundukları merkezleri bildiriyoruz:

1000 liralık ikramiye Adanada 6978 hesab numaralı Yusufa isabet etmiştir.

750 liralık ikramiye İstanbulda 54856 hesab numaralı Mustafa Zihniye.

500 liralık ikramiye Ankarada 33623 hesab numaralı Çetin Aysele isabet etmiş ve 250 şer liralık ikramiyeleri İzmirde 13592 hesab numaralı Ömer ve Bursada 6091 hesab numaralı Zehra kazanmıştır.

Yüzer lira kazananlar: Zeyneb Menemenci 2021 (Ankara Yenişehir), Mehmed Ali 2711 (İzmir), Şaziye 62355 (İstanbul), Kasım 14156 (Beyoğlu), Bedri 6190 (Samsun).

Bunlardan başka muhtelif mahallerde 21 küçük tasarruf hesabı sahibi 50 şer lira ve 85 küçük tasarruf hesabı sahibi de 20 şer lira ikramiye kazanmışlardır.

Bulgaristanın Belgrad sefiri öldü

Belgrad 4 (a.a.) — Bulgar elçisi Stoilofun cenazesi bugün öğleden sonra Bulgar elçiliğinden istasyona götürülmüş ve orada kısa bir âyin yapılmıştır. Cenaze hususi trenle Sofyaya gönderilecektir.

TÜRKOLOJİ BAHİSLERİ

"ŞARKI,, TÜRKÇEDİR

Yazan:

İsmail Hami Danişmend

Eski Türk musikisi bir müddet ihmal edildikten sonra çok lâyık olduğu ehemmiyeti yeniden kazanmağa başladı: Resmî ve hususî teşebbüslerle bu sahada bir canlanma ve canlandırma hareketi belirdi. Bir taraftan millî musikimizin en büyük ve en mütebahhir âlimi (Sadeddin Arel) «Türklük» mecmuasında Yunan, Bizans, Arab ve Acem musikilerini umumî bir Türk menşeine bağlayan emsalsiz bir tetebbû silsilesi neşrederken, bir taraftan da Maarif Vekâleti Türk musiki tarihinin tedvinini bu en salâhiyettar mütehassısına havale etti. Millet Meclisinde millî musiki meselesinden bahsedildi. Nihayet büyük bir ansiklopedi fikri teşebbüs sahasına girer girmez musiki maddeleri için de mütehassıs âlimlerden mürekkeb bir heyet teşkiline tevessül edildi.

Muhterem (Sadeddin Arel) in bir fikir mabedine benziyen evinde cumartesi akşamları yaptığımız toplantıların birinde bir aralık işte bu musiki rönesansından bahsediliyordu; bu tatlı bahis nihayet «Şarkı» kelimesinin etimolojik mahiyetine intikal etti: Evvelce bazı musiki mütehassıslarının bu meseleyle epeyce meşgul olduklarından, fakat lisaniyatla alâkadar olmadıkları için kat'i bir neticeye varamadıklarından bahsedildi.

Ben şimdiye kadar bu kelime üzerinde hiçbir etüde tesadüf etmedim. Rivayete nazaran kelimenin zahirî şekline bakanlar, bunu arabcanın «doğu» manasına «Şark» kökünden gelen «şarkî» sıfatile birleştirmekten başka çare bulamamışlar! Fakat bu arabca sıfatın «şarklı», «şarka mahsus» ve «şarka mensub» gibi hep birbirine yakın manalarile musikideki manası arasında bir münasebet değil, belki bir münasebetsizlik var! Zaten bu kelime bu manasile ne arabcada kullanılıyor, ne acemcede... Eski Osmanlı müelliflerinin o sıfata itibarî olarak öyle bir mana verdikleri de hiç bir vesika ile sabit değil. Hatta bundan dolayı (Ahmed Vefik Paşa), (Muallim Naci) vesaire gibi son kamuscular bu kelimeyi ya hiç kale almamışlar ve yahud (Şemseddin Sami) nin «Kamus-ı Türkî» sinde yaptığı gibi doğrudan doğruya türkçe diye kaydedip geçmişlerdir. (Bedros Keresteciyan) ın «Dictionnaire étymologique de la langue turque» ismile Londrada basılan iştirak lûgatinin «Şarkı» maddesinde kelimenin «Şark» kökünden geldiği çok haklı olarak reddedilmektedir. (Hüseyin Kâzım Kadri) de «Türk Dil Kurumu» nun neşrettiği «Türk Lûgati» nde bu kelimenin aslını tayin edemediği için önüne bir istifham işareti koymakla iktifa etmiştir! Şu halde bu «Şarkı» kelimesi nedir ve nereden gelir? Türk musiki tarihine aid tetkikata karşı gösterilmeğe başlayan umumî alâka devrinde bu gibi teknik tabirlerin milliyetlerini tayin zamanı da artık gelmiş demektir.

Muhtelif Türk lehçelerinin en eski devirlerden itibaren göstermekte oldukları delillerin sarahatine istinaden benim hasıl ettiğim kanaate göre, «Şarkı» kelimesi türkçedir ve «Şar» kökile «kı» lâyihasından mürekkebdir.

Türk lehçelerinde muhtelif fonetik tahavvüllerine uğrayan «şar» kökü «taganni» mefhumunu ifade ettiği gibi, «kı» lâyihası da ahenk kanununa göre muhtelif tahavvüllere uğrayarak fiil köklerinden isim teşkil eder.

Şimdi bu vaziyeti herşeyden evvel Türk dilinin en eski şeklini temsil ettiğine kani olduğum sümerceden itibaren tespite çalışacağım.

(Oppert), (Lenormant), (Rawlinson), (Schrader) ve bir aralık (Delitzsch) gibi Sümer dilinin ilk keşifleri vaziyetinde bulunan âlimler bu dilin Turan dillerile olan menşe birliği hakkında bir çok eserler vücude getirdikten sonra, Alman Sümerologlarından (Hommel), «Zwei hundert sumero - türkische Wortvergleichungen» ismile 1915 te neşrettiği kıymetli eserde Sümer ve Türk dillerinin birliğini göstermiş ve nihayet geçen Umumî Harbden sonra İngilteredeki «Britich Museum» ile Amerikadaki «Pennsylvania» Üniversitesi namına Sümer'in «Ur» nehrindeki hafriyatile şöhret bulan (Sir Leonard Woorlley) de Sümercenin en eski türkçeyi temsil ettiğini ilân etmiştir (1). «Türk Dil Kurumu» tarafından bastırılmak üzere altı senede hazırladığım «Sümer - Türk dil birliği» ne aid eserimde yaptığım Fonetik, Gramer ve Etimoloji mukayeselerile benim daha kat'i şekilde vardığım neticede budur. Türk dilinin en eski şeklini temsil eden bu be şaltı bin yıllık lehçenin bugün «Cunéiforme = Çivi yazısı» dediğimiz ideogramlar sisteminde şöyle bir şekil var:

Bu şekil, Sümer dilinin muhtelif lehçelerinde «Sur» ve «Sir» telâffuzlarını verir ve «şarkı», «şarkı söylemek», «taganni etmek» manalarına gelir (2). Ayni kökün bir de «Şer» tahavvülü vardır. Fransız sümeroglarından (C. Autran» bu kökün sümercede hem teknik bir tabir, hem dinî bir ayin ıstılahı olduğundan bahseder (3). Sümer yazısı menşe itibarile resim esasından doğmuş «piktografik» bir yazıdır: Onun için bundaki basit şekillerin aslı bir resim esasına dayanır. Yukarıda gördüğümüz şekil de bir «sinek» resminin tekâmülünden mütevellîddir. Burada «sinek», vızıltısı itibarile «şarkı» ve «taganni» mefhumlarını ifade etmektedir. Bu kökün Sümer leheçlerindeki muhtelif telâffuzları baş ses itibarile bir «s-ş» ve ortadaki vokal itibarile de bir «u-i-e» tebadülü göstermektedir.

Muahhar Türk lehçelerinde semantik bakımından hiçbir değişiklik göstermiyen bu kök, fonetik bakımından baş ses itibarile «s-ş-ç-c-y» tahavvüllerini göstermekte ve orta vokal de sümercedeki «u-i-e» tahavvülüne mukabil türkçede «a-ı-i» tebadülünü arzetmektedir.

Türk dillerinden (Şor), (Teleut) ve (Kırgız) lehçelerinde «Sar» kökile bundan çıkan «Sarın» kelimesi tıpkı Sümercedeki «Sur-Sir» kökünde olduğu gibi «şarkı» ve «taganni» mefhumlarını ifade etmektedir. Gene bu kökün diğer leheçlerdeki tahavvülleri de şunlardır: (Karayim) lehçesi: «Sar-na-mak = şarkı söylemek», (Kazan) ve (Kırgız) lehçeleri: «Cır, Cıru = şarkı, taganni»; (Uygur), (Koman), (Baraba), (Soyon), (Koybal), (Çagatay), (Sagay) ve (Azerî) lehçeleri: Yır, ır, ir = şarkı, taganni, terennüm»; (Anadolu): «Yır = Türkü; Yırlamak, ırlamak = Türkü söylemek».

Bütün bu muhtelif lehçelerdeki kelimelere hep ayni bir kökün «Sar-Cır-Yır» ve baş konsonun erimesile «Ir-İr» tahavvülleri görülmektedir. Uygur lehçesinde bunlardan başka bir de «Çar» tahavvülü vardır ki «seslenmek» ve «çağırmak» manasına «Çarlamak» ve «şarkı söylemek» manasına da «Çarkulamak» mastarlarında görülebilir (4). Bu son mastarın «Çarku-» maddesile Türkiye lehçesinin «Şarkı» tabiri arasında baş ses itibarile bir «ç-ş» tebadülünden başka bir fark yoktur. Her iki lehçede de bu tabirler «Çar-Şar» köküne bir «ku-kı» lâhikasının iltihakile teşekkül etmiştir. Umumiyetle fiil köklerine eklenerek ahenk icabına göre «kı, ki, ku, kü, gı, gi, gu, gü» gibi şekiller alan bu lâhika alet ve eşya isimlerile bazı mücerred mefhum isimleri teşkil etmektedir: Meselâ «burgu», «sürgü», «askı», «yaygı», «içki», vergi», «duygu», «uyku» ve «bilgi» gibi tabirler hep böyle birer fiil köküne bu lâhikanın elkenmesinden hasıl olmuş kelimelerdir. (Jean Deny) ye göre hep fiil köklerine ilhak edilen bu edatın isimlere iltihakı ancak «ayna» manasına «gözgü» ve «şüphe» manasına «kuşku» gibi istisnaî vaziyetlerde görülebilir (5).

Zaten bizim burada Sümer ve Türk lehçelerinde tespit ettiğimiz «Sur - Sar-Şar - Çar» kökü esas itibarile «taganni» mefhumunu ifade eden bir fiil kökünden ibaret olduğu için Uygur lehçesinde bir «ku» edatı alarak «Çarku» ve Türkiye lehçesinde de ayni edatın «kı» tahavvülünü alarak «şarkı» şeklinde bir isim teşkil etmesinden tabiî bir şey olamaz. Şu halde «Şarkı» kelimesi, teşekkül itibarile «Çalgı» kelimesinin ayni demektir.

Yalnız burada dikkat edilecek bir nokta vardır: «Kı» edatındaki «k» sesi Türkiye lehçesinde «r» sesinden sonra gelirse umumiyetle «g» sesine tahavvül eder. Meselâ «sargı», sergi», «vergi» ve saire gibi şekillerde hep böyledir. Bu kaideye göre «Şarkı» kelimesinin de «şargı» şeklini almış olması lâzım gelirdi; halbuki burada öyle değildir. İşte bu nokta birdenbire şüpheyi davet edebilir. Fakat bizce bu kelimede «k» sesinin «g» ye tahavvül etmemesi şu dört ihtimalden birile alâkadar olmak lâzım gelir:

1 — (Asım Efendi nin «Kamus ter - cümesi» nde (6) ve ondan naklen (Jean Deny) nin gramerinde (7) mühim bir misali görüldüğü gibi, bu kaide mutlak bir mahiyette değildir: Meselâ «kürek» manasına galen «sırkı» tabirinde olduğu gibi bir takım istisnaları vardır.

2 — Eski Osmanlı münşilerinin bu kelimesi arabca «şark» kökünden çıkan «şarkî» sıfatile birleştirmek için imlâda «g» yerine «k» harfini tercih etmiş olmaları da muhtemeldir.

3 — «Türkü» tabirine kıyasen de «k» sesi ipka edilmiş olabilir: Dilimizde böyle kıyasî istisnalar pek çoktur.

4 — Bir de bu kelime bizim lehçeye Uygur lehçesinden intikal etmiş olabilir: Bu takdirde uygurcada gördüğümüz «Çarku-» teminin Türkiyede «şarkı» şeklinde tekarrür etmiş olması pek tabiidir.

Herhalde gerek uygurcada bir «Çarku-» şeklinin mevcudiyeti, gerek «Sar, Şar - Çar - Cır» kökünün Sümer lehçesinde bir «Sur - Sir» esasına dayanacak kadar eskiliği ve gerekse muahhar Türk lehçelerinin çoğunda bu kökün muhtelif tahavvüllerine tesadüf edilmesi, bu musiki tabirimizin Türklüğünde ve türkçeliğinde zerre kadar şüphe bırakmamaktadır.

İsmail Hami DANİŞMEND

(1) Encyclopedia of modern knowledge», 12 mart 1936, fasikül 1: Mesopotamia: Cradle of civilization» serlevhalı etüd. - Ayni müellifin, «Les Sumeriens» ismile fransızcaya tercüme edilen eserine de bakınız, 1930 Paris tab'ı, s. 14-15.

(2) Stephen Langdon, «A Sumerian Grammer», 1911 Paris tab'ı, s. 240,244 ve 293. - Delitzsch, «Sumerische Sprach - lehre», 1914 Leipzig tab'ı, s. 135, sütun 2 ve s. 136, sütun 1.

(3) «Sumérien et İndo - européen», 1925 Paris tab'ı, s. 159.

(4) Bakınız: Caferoğlu Ahmed, «Uygur Sözlüğü», 1934 İstanbul tab'ı, «Çarlamak» maddesi. - Hüseyin Kâzım Kadri, «Türk Lûgati», Türk Dil Kurumu neşri, «Şarkı» maddesi.

(5) «Crammaire de la langue turque», 1921 Paris tab'ı, paragraf 868, s. 573 - 576.

(6) 1305 İstanbul tab'ı, C. I, S. 98.

(7) 1921 Paris tab'ı S. 574.

Konya Vilâyet Meclisi

Konya 4 (Hususî) — Vilâyetimiz Umumî Meclisi Valimiz Nizamînin nutkile açıldı. Atatürkün hatırasına hürmet vakfesinden sonra büyüklerimize tazim, bağlılık telgrafları çekilmesi kararlaştırılıp riyaset divanı ve encümenler seçimi yapıldı. İkinci reisliğe Şükrü Afacan, kâtibliklere Avni ile İbrahim seçildikten sonra vilâyetin bir senelik icraat izahnamesi okunup perşembeye toplanılmak üzere celse tatil edildi.

Albay Donavan Filistine gitti

Ankara 4 (Telefonla) — Şehrimizde bulunmakta olan, Amerika Cumhur Reisi M. Ruzvelt'in şahsî mümessili albay Donavan dün akşamki Toros ekspresile Filistine hareket etmiştir.

Macar meclisi, üçler paktına iltihakı kabul etti

Budapeşte 4 (a.a.) — Havas: Macar meb'usan meclisi, Macaristanın üçlü pakta iltihakı hakkındaki kanun lâyihasile ebedî Macar - Yugoslav dostluk paktını ittifakla kabul etmiştir. Bu babda hiç bir müzakere olmamıştır.

Bulgar Ziraat Nazırı çekildi

Sofya 4 (a.a.) — D. N. B. Bulgar Ziraat Nazırı Bagrianof istifa etmiştir.

Başvekil Filof bugün parlamentoda bu istifanın kabul edildiğini ve Ziraat Nezaretini bizzat kendisinin deruhde eylediğini bildirmiştir.

İsveç ihracatının % 70 i Almanyaya yapılacak

Stokholm 4 (a.a.) — Stefani ajansından:

İsveç ihracatının yüzde yetmişinin bundan böyle Almanyaya yapılmasına karar verilmesi yeni bir takım meselelerin ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bu meseleleri halletmek için yakında mühim bir heyet Berline gidecektir.

Hadiseler Arasında FELEK

Peynir ekmek

Murakabe komisyonu nihayet peyniri yürüttü!

Elli kuruş marka konduğu için kuşsalıcına dönen salamura peynirini artık elli beş kuruştan istediğimiz kadar bulacağız.

Dostlarımdan biri geçende bana diyordu ki:

— Yahu! Peynir bulamıyoruz. Sıkıntıdayız.

— Zeytin ye be kardeş! dedim. Aş mı eriyorsun?

— Olmaz! dedi, sıkılmayı peynir ekmekle yiyenler için ancak zeytin katık olamaz!

— Sen de mi sıkılmayı peynir ekmekle?..

— Çok ileri gitme! Sıkılmanın adına frenkçe timidite derler. Bir nevi hastalıktır. Tedavisi için bir sürü eserler ve usuller vardır. Bizdeki şekil operasyonla tedavisidir. Peynir ekmekle yersin, geçersin ötetarafa! Her yigitin bir yogurt yiyişi vardır. Ne diyebiliriz.

Peynir işi böylece halledilirken ortaya bir de tek ekmek meselesi çıktı.

Ekmek bahsi bizde ötedenberi sadece bir fiat ve bir nark davası olarak mütalea edilmektedir; halbuki:

İngilterede şimdi, harb zaruretlerinin doğurduğu bir işe nezareti var. Buna İngilizler gıda nezareti diyorlar.

Bu nezaretin işi sade bizim hatırımıza geldiği ve ötedenberi gördüğümüz şekilde mevcud gıda maddelerini tevzi ve yenilerini tedarikten ibaret değil.

Hususî lâboratuarları ve mütehassısları vasıtasile halkın neler yemesi ve ne gibi vitaminleri ne vasıtalarla ne miktar alması lâzım geleceğini de tayin ediyor.

Güzel bir Babıali türkçesi konuşan galiba Sör Winden Zey ismindeki bir İngiliz Londra radyosunda İngilteredeki gıda nezareti teşkilâtının mesaisinden bahsederken halkı daha ucuz ve daha iyi gıdalandırmak için tereyağı yerine içine bol miktarda D vitamini katılmış margarin verilebildiğini ve ekmeklerin hamuruna da kalsiyum ilâve edildiğini anlattı.

Bugünlerde bizim matbuatı ve alâkadar makamları meşgul eden tek ekmek haberlerini okurken bunun hamurunda çavdar nispeti biraz fazla olacağını öğrenerek memnun oldum.

Doğrusunu söylemek lâzım gelirse ekmek beyazlaştıkça gıdası azalır. Şu halde bu tipte yapılacak tek ekmeğin gıda bakımından kuvvetli olacağına şüphe yoktur. Bu ekmek tipi tespit edilirken iş sade iktisadî bakımdan değil de İngilizlerin yukarıya yazdığım gıda kaygusile de incelense ve gıda mütehassısı doktorların da reyleri alınsa şüphesiz pek faydalı olur. (Belki de alınmıştır.)

Tek ekmek bahsinde söylenecek tek sözüm de budur.

Bu münasebetle (tek) e olan muhabbetimi de burada izhar etmeme müsaadenizi dilerim.

Biz çocukluğumuzdanberi büyükle - rimizden daima:

— Oğlum! Tek dur! diye nasihat aldığımız için (tek) liği bir meziyet olarak bellemişizdir. Onun için:

Memlekette tek cepheye,
Sofrada tek ekmeğe,
Tramvayda tek bilete,
Elmasta tek taşa,
Politikada tek söze,
İtimad ve itibarımız vardır.
Çift, yalnız kundurada, çorabda ve terlikte aranır. (Tek) teki asaleti, bunlarda bulabilir miyiz?
Üsttarafı düm tektir onun!

B. FELEK

Dost Yugoslavya

Svetkoviç kabinesinin ikinci faaliyet yılını kutluluyor

Yugoslav Başvekili M. Stevkoviç ve Başvekil muavini ve Hırvat lideri Maçek

Yugoslav kabinesinin, M. Svetkoviç tarafından teşkilindenberi bu gün, iki sene geçmiş oluyor. İki sene, bir milletin hayatında uzun bir devre sayılmaz. Bununla beraber, geçen bu iki sene, dolu olarak geçtiği ve büyük neticeler verdiği için, Yugoslavyanın siyasi tarihinde, sayılı yıllardan olacaktır.

En başta, Svetkoviç hükûmetinin tahakkuk ettirdiği, cidden tarihi bir eser olan Sırb - Hırvat uzlaşmasını zikretmek lâzımdır. Sırblarla Hırvatlar arasında, senelerdenberi bir ihtilâf mevcud olduğu ve bunun da, Yugoslav devletini, tehlikeli bir zâfa götürdüğü malûmdur.

Başvekil Svetkoviç, derhal bu meselenin hallile meşgul olmuş. Hırvatların şiddetle arzu ettikleri istiklâli, Hırvat reisi doktor Maçekle bir anlaşma yaparak onlara vermek suretile, geniş görüşlü, tam bir devlet adamı olduğunu göstermiştir.

Bu anlaşma, Yugoslav devletini hem dahilen, hem dolayısile haricen kuvvetlendirmiştir. Çünkü, anlaşmanın akdindenberi, Sırblarla Hırvatlar, her türlü harici tehlikeye karşı müttehid bir cephe teşkil etmektedirler.

Son iki sene zarfında, hükûmetin elde ettiği mükemmel netice - lere bakarak, Yugoslav devlet gemisinin iyi bir kaptan elinde bulunduğunu söyliyebiliriz. Dost ve müttefik Türkiye için, bu, sevindirici bir haldir.

« CUMHURİYET » İN EDEBÎ ROMANI : 49

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Tekrar o müthiş sıkıntı içimde koyulaşmıya, etraf bulanmıya başladı. Kısa bir zaman vücudüm pelteleşmiş, yorgun, hrab koltuğa gömülmüş, hareketsiz kaldım. Sonra kâğıd hışırtısına benezr bir ses duyarak silkindim, kendime geldim. Hüseyinin mektubu parmaklarımdan kurtulup yere düşmüştü.

Mektubu eğilip yerden alırken Doktor Rüştünün giderken söylediği sözleri duyar gibi oldum: «İnsanın böyle vaziyetlerde daima teskin, teselli edecek bir dosta ihtiyacı vardır.» demişti.

Zarfı acele yırttım. Hüseyin, uzun zamandır benden mektub almadığımı merak ettiğini yazıyor. Baştan bir iki satır okuduktan sonra masanın üzerine bıraktım.

Bu mektub bana neler hatırlatmadı... İzmiri, babamı, sonra Hüseyinin dost, sakin yüzünü... Meğerse her şeye rağmen orada ne kadar mes'ud günler geçirmişim!

Hüseynin şu sözlerini hatırladım:

— Her zaman için senin dostunum Azize. Müşkül bir günün olur da beni yanında görmek istersen bir telgraf çek, kâfi...

Anî bir kararla yerimden kalktım. Gözlerimdeki sisli per de kalkmış, soğukkanlılığımı biraz elde etmiştim. Yazı masasının başına oturdum ve Hüseyne şu telgrafı yazdım:

«Sana ihtiyacım var, derhal gelebilir misin?»

Saate baktım; on bire geliyordu. Bir an evvel Hüseyni karşımda görmek isteyordum; onunla konuşmak, derdleşmek, her şeyi ona anlatmak... Vaktin geç olmasına aldırmıyarak zile bastım. Biraz sonra Gülsüm karşımda idi.

— Yusufa söyle, dedim, derhal hazırlansın; postaneye gidip bu telgrafı çeksin.

Sonra, büyük hanıma bir şey söylememesini tenbih ettim.

Kadın, benim bu garib hallerime, telâşıma, tenbihlerime alışmaya başlayordu. Şaşırmakla beraber sesini çıkarmadı; kâğıdı alıp gitti.

Uykusuz geçirdiğim bu müthiş geceyi asla unutmama imkân yoktur.

II

Telgrafı çektiğimin ikinci günü Hüseyin geldi. Büyükannem evin içinde dolaşmaya başlamıştı. Kendini yormamak şartile Rüştü Bey yataktan çıkmasına müsaade etmişti. Hüseynin habersiz gelişini hayret ve sevincle karşıladı.

Geldiği gün bir aralık Hüseyinle yalnız kalmaya fırsat bularak:

— Seni çağırdığımdan büyükannemin haberi yok, dedim.

— Ben vaziyeti idare ederim, merak etme, dedi, yalnız seni bu telgrafı çekmeye mecbur eden...

Telâşla sözünü kestim:

— Şimdi sırası değil, yalnız kalmamız lâzım, belki bu gece...

Ninem rahatsızlığından beri erken yatmaya alışmıştı. Yemekten sonra salonda biraz bizimle oturdu. İzmirden, oradaki dostlardan bahsedildi. Hüseyin ninemi alâkadar eden bazı havadisler verdi. Daha evvel, seyahatinin maksadını izah etmek için olacak, İstanbula dinlenip, biraz hava almaya geldiğini, hareketini haber vermiyerek bize bir sürpriz yapmak istediğini söylemişti. Ninem, Nermini beraberine alınadığı için sitem ettiği zamansa, hiç telâş etmeden buna da cevab yetiştirdi.

Nermin nişanlandığındanberi -kız kardeşine bir doktorun talib olduğunu, nişanlandıklarını Hüseyin daha evvel mektublarında hebar vermişti- fazla meşguldü Nikâha hazırlanıyordu. Gelmek istememişti. Kız kardeşinden bahsederken muhabbetle gözleri parlayordu.

— Deli kız, diyordu, beni terketmemek için az kalsın bu mükemmel adamı da kaçıracaktı. Fakat artık isyan ettim, mâni oldum. Karşıma aldım, yaşının ilerlemekte olduğunu, her zaman insanın karşısına böyle iyi, dürüst bir insanın çıkamıyacağını anlattım. Doktoru görseniz pek seversiniz. Güler yüzlü, sevimli bir adam. Vaziyeti de fena değil. Belediyenin doktoru; ayrıca muayenehanesi de var. Neyse, nihayet doktoru içgüveysi almak, yani beraber oturmak şartile Nermini razı edebildim.

Derhal nişanı yaptık. Bir iki ay sonra da düğün yapacağız.

Nineme dikkat ettim; Hüseyni alâka, hatta biraz da gıpta ile dinleyordu.

Rıza ile aramızdaki gizli münasebete bir nihayet vereceğimi, her şeyi istediği gibi yoluna koyacağımı ona vadetmiş değil miydim? Belki de o sırada bu vâdi düşünüyor, benim de Nermin gib

SERBEST FİKİRLER

İki resim Sergisi münasebetile

Yazan: **Muzaffer Şevket İbşir**

Genc Fransız ressamlarının son 15 - 20 sene içinde meydana getirdikleri eserlerden bir kısmı bundan bir müddet evvel Paristen Sofyaya gönderilmişti. Şimdi de Anadolu hanının alt katındaki dairede teşhir ediliyor.

Fransızların bu küçük resim sergisini tertib ederlerden, son zamanlara kadar Fransaya hâkim olan haleti ruhiyeye ne dereceye kadar tercüman olmayı düşündüklerini bilmiyoruz. Fakat muhakkak ki böyle bir maksadla Parisin en büyük san'atkârlarına müracaat edilerek bir resim sergisi meydana getirilseydi, Fransanın Cihan Harbinden bugüne kadarki çehresi, ikinci sınıf san'atkârlar tarafından teşkil olunan Beyoğlundaki resim sergisinde olduğu kadar vuzuhla tebarüz etmezdi. Filvaki bu resim sergisinde hiç bir san'atkârın şahsiyeti bizi meşgul etmemekte. Fakat temsil olunan devir, işte asıl bu sebebden dolayı o nispette vuzuhla tebarüz etmektedir. Elli resim kâfi geliyor ve gözlerimizin önünde bütün bir Fransa, fakat bilhassa 1919 un muzaffer Fransası derhal canlanmaya başlıyor: Rahat ve zengin, zevkine düşkün, fakat aynı zamanda zevkli bir Fransa. Bu küçük resim sergisinde bütün bu hususiyetler, ne kadar iyi hissediliyor. Belli ki burada gösterilen san'at, şarabın en eskisini tatmak hakkını kendinde bulduğu gibi, san'atın da ancak en saf olanını görmeğe tahammül edebilen, müşkülpesend ve titiz, güzeli çirkinden tefrik etmek hususunda son derece hassas olan bir zevke varlığını medyun buluyor. Bu san'at güzellikten başka hiç bir şeye inanmıyor, hiç bir gaye tanımıyor, ve san'at zevkinin temsil ettiği mutlak normun yanında, hiç bir kıymete yer verilmiyor: Tabiate sadakate bir nevi safdillik, realite fikrinde ise âdi ve kaba bir mana seziliyor. Sanatkârın zevkinden başka hiç bir prensipi tanımıyan, hiç bir kanuna itaat etmiyen, böyle bir san'atın, bir şekil ve renk oyunu içinde tezyinî bir mahiyet almasından daha tabiî hiç bir şey olamaz. Burada da aynı vakıa ile karşılaşıyoruz ve çerçevelerine kadar, her bir esere böyle dekoratif bir san'at temayülünün hâkim olduğu görülüyor. İkinci sınıf san'atkârların elinden çıkmasına rağmen, -hatta belki de asıl bu sebebden dolayı- bu eserleri görüp de onlara hâkim olan zevke hayran olmamıya imkân olabilir mi bilmem. Fakat diğer taraftan, niçin itiraf etmemeli, bu hayranlık hissi biraz da hayatımız üzerinde doğrudan doğruya hakimiyeti olmıyan bir lüks mataa, bir nadir eşyaya karşı duyulan hayranlığa benzemiyor mu? Bu sebebden dolayı, bu sanat karşısında duyulan hisse, kim bilir belki de hayranlık demek bile biraz fazla. Hoşa giden fakat ciddiye alınamıyan bir san'at ki, güzelliğinden kazandığını sathiliğile ödüyor. Zenginliğin kötü bir şey olduğu söylenebilir mi bilmem. Fakat muhakkak ki insanları tasasız ve hodbin yapar. Bu san'atın da itiraf edelim ki böyle hodbin bir tarafı var. Filvaki teşhir edilen eserler arasında tek resme tesadüf edilmiyor ki, yüzünde sathî bir hazcılığın hududlarını aşan her hangi bir endişenin izi seziisin. Fransayı nihayet felâkete sürükleyen infiradcılığın bundan daha iyi bir ifadesi olabilir mi?

1918 - 1940 Fransasını infiradcı, zevkine düşkün ve hodbin karakterile temsil eden bu güzel, fakat kalbsiz san'at, acaba bundan sonra da Fransada devam edebilecek midir? Biz zannetmiyoruz. Zira bu san'atı meydana getirdiği sıralarda, henüz Fransa hayatı tatmak için yaşayordu. Halbuki şimdi mücadele etmek mecburiyetinde bulunuyor. Bu sebebden dolayı bu sergide teşhir edilen eserlerin yüzüne daha şimdiden hazin bir hal çökmüş bile bulunuyor. Müzayedeye çıkarılan iyi zamanlardan kalma kıymetli eşyanın hazin hali. Resimlere bakarken dudaklarımızda acı bir tebessümü gizleyemiyoruz. Her bir eserin altında 1932, 1938, hatta 1940 rakamları okunuyor. En eski tarih bundan 15 sene evveline aid. Fakat hepsinin üstünde şimdiden eskimiş bir hatıranın ifadesi var. 1919 dan 1940 senesine kadar devam eden zengin ve rahat Fransanın hatırası.

***

Fransız ressamlarının açtıkları resim sergisile, kendisine D Grupu adını veren Türk ressamlarından müteşekkil bir zümrenin, Fındıklıda Güzel San'atlar Akademisinde açtıkları resim sergisi aynı zamana tesadüf etmiştir. Fransız ressamları, işittiğimize göre, İstanbula gelmemişlerdir. Fakat buraya gelerek D Grupunun resim sergisini ziyaret ettiklerini bir an için tasavvur etsek, buradaki meslekdaşlarının eserlerinden hangi intıbaları alabileceklerini pekâlâ tahmin edebiliriz. Her şeyden evvel büyük bir ihtimalle kabul edilebilir ki, Fransız san'atkârlarına Türk meslekdaşlarının eserleri pek munis gelecek, ve onları hiç bir surette yadırgamıyacaklardır. Zira insan ancak kendisine yabancı olanı yadırgar. Halbuki burada Fransız ressamlarının Picasso, Matisse, Derain, Utrillo gibi pek iyi tanıdıkları birkaç ismi, adeta sihirli birer tabir gibi, telâffuz etmeleri kâfi gelecek ve derhal gözlerinin önünde Türk san'atkârlarının ruhuna ve şahsiyetlerinin en mahrem köşelerine kadar giden bütün yollar açılacaktır. Maamafih iyi tanılan çehreler kadar munis gelmesi, diğer taraftan Fransız san'atkârlarının beklenilmedik bir hâdisenin verdiği hayrete düşmelerine de mâni olamıyacaktır. Zira nasıl olup da Pariste doğan bir lüks matam iktısaden Fransa ile mukayese edilmesine imkân olmıyan bir memlekete kadar girebildiğini bir türlü anlayamıyacak ve bu muammayı Türk san'atkârlarının bütün sây ve gayretini ve devletin gösterdiği büyük himayeyi gözönünde bulundurdukları zaman da gene çözemiyeceklerdir. Zira san'atkârların liyakatı ve devletin himayesi her ne kadar Rotschield, Rokfeiler'in hususî koleksiyonunu süsleyen bir san'atın burada sun'î ışık ve sun'î hararet içinde adeta bir «ser» mahsulü gibi zorla devam ettirildiğini ve ne büyük fedakârlık ve ihtimamlara mal olduğunu anlatsa bile, onun nasıl olup da buraya girdiği sualine gene bir cevab teşkil edemiyecektir.

Maamafih D Grupunun eserleri tamamile Avrupa mahsulü bir san'at gibi telâkki edilirse haksızlık edilmiş olur. Zira burada teşhir edilen eserlere tabiatile buranın da zevki karışmaktadır. Fakat bu zevki nasıl anlatmalı bilmem ki? Eğer mubalâğa etmekten korkmasam, ona memleket havasının değil de, bir nevi alaturkalığın karışmış olduğunu söyleyeceğim. Nasıl Avrupadan ithal edilerek İstanbulun en ücra köşelerine kadar yayılan «Kapalıçarşı kübiği» ne bir zencefil kokusu sinerse, bu sergide de insan buna benzer bir kokuyu hisseder gibi oluyor. Bazı resimlerin Çarşı içindeki son moda gelin elbiseleri gibi dokunaklı bir hali var: Fakirlik içinde lüks, insana neş'e yerine hüzün veren ucuz bir lüks. Yerinde olmıyan ve yerinde yapılamıyan her lüksün gayet tabiî bir netciesi.

Maamafih yanlış anlaşılmasın ve zannedilmesin ki, burada biz modern Fransız san'atının Türk resmi üzerindeki menfi tesirlerine işaret ederken, her hangi bir san'at istikametini, meselâ infiradcılığa karşı sosyal san'atın üstünlüğünü müdafaa etmeyi, yahud da garb san'atına karşı memleket havasının ve millî kıymetlerin güzelliğini göstermeyi, gözönünde bulundurmaktayız. Böyle bir şey aklımızdan bile geçmemektedir. Zira kanaatimizce hiç bir san'at üslûbu diğerine tercih olunamaz ve her san'at üslûbu aynı kıymeti haizdir, elverir ki sahte olmasın. Bu sebebden dolayı burada biz de Türk san'atına, son zamanlarda pek moda olan şeklile, meselâ «realiteye doğru», «cemiyete doğru», yahud da «an'aneye doğru» gibi basmakalıb tabirlerle vaız ve nasihat verilerek yol gösterilebileceğini zannetmiyoruz. Fakat bu sebebden dolayı onun bugünkü şeklile başıboş ve kendi haline bırakılmasına da asla taraftar değiliz. Sanatkârdan «hakiki san'atı» istemek bizim hakkımız olmalıdır. Hiç kimse infiradcılığından dolayı bir san'atı muahaze edemez. Fakat pasif bir Avrupa hayranlığile sahte bir infiradcılığa düştüğünden dolayı herkes onu muahaze edebilmelidir. Hiç kimse san'ata muayyen bir üslûbu kabul ettiremez. Fakat üslûbu olmıyan bir san'at, şahsiyeti olmıyan bir san'at, «tahtadan demir» tabiri gibi öyle garib bir şeyi ifade eder ki, herkesin onu reddetmeğe hakkı olmalıdır. Burada ressamlarımız hakkında yaptığımız tenkidde, işte biz de buna, hiç bir hakiki san'atkârın bize çok görmiyeceği son derecede meşru olan bu hakka istinad ettik. Bu sebebden dolayı ressam arkadaşlarımızın da bize gücenmiyeceğine emin bulunuyoruz.

Konferans

Eminönü Halkevinden:

6/2/941 perşembe günü saat 18 de Evimiz salonunda Üniversite doçentlerinden Refi Şükrü tarafından (harb iktısadiyatı) mevzuunda bir konferans verilecektir. Giriş serbesttir.

*

Beyoğlu Halkevinden:

1 — 6/2/941 perşembe günü saat 17,30 da Evimizin Tepebasındaki merkez binasında avukat Hüseyin Sadeddin Arel tarafından «Türk musiki tarihi» mevzuunda mühim bir konferans verilecektir.

2 — Herkes gelebilir.

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA

Akşam saat 20,30 da

EMİLİA GALOTTİ

İstiklâl caddesi KOMEDİ kısmında

Gündüz saat 14 te

ÇOCUK OYUNU

Bu akşam saat 20,30 da

Kiralık Odalar

★

Bürhaneddin Tepsi temsilleri

Kadıköy Süreyyada 6 perşembe akşamı (Baba Ramiz) piyes 4 perde

Şehir Tiyatrosu komedi kısmında 11 salı akşamı Bürhaneddin Tepsi temsilleri

Vedad Örfinin büyük eseri (KAN) piyes 3 perde

Muharririn iştirâki sanatkâranesile. Abdülhak Hâmidin asarından (Tarik bin Zeyyad) 1 perde

★

Beyoğlu HALK sineması

BUGÜN

Matine 11 de, gece 8 de

1 — MARKO POLO Türkçe

2 — ROZ MARİ

TANINMIŞ BAYAN TERZİSİ

Şekibe Tardo

Cağaloğlundan Beyoğlu Galatasaray Tokatlıyan karşısında 243 numaralı Şükrü Paşa apartımanı No. 4 de nakletmiştir.

SPOR

Mukavemet yarışı

İstanbul mıntakası atletizm ajanlığının idare edeceği Genel Direktörlük mukavemet yarışı pazar sabahı Şişli, Maslak yolu arasında yapılacaktır.

Bütün atletlere açık olan bu müsabakanın mesafesi 7500 metredir.

Müsabaka birinci ve üçüncü kategori atletleri arasında ayrı ayrı yapılacaktır. Koşuya saat 10 da başlanacaktır.

Yeni hakem komitesi

İstanbul mıntakası futbol ajanlığı tarafından tespit edilen yeni hakem komitesi evrakı tasdik edilmek üzere futbol federasyonuna gönderilmiştir.

Azalıklara Galatasaraydan Muslih, Fenerbahçeden Sabih, Vefadan Saim Turgud, İstanbulspordan Emin seçilmişlerdir.

Futbol ajanı bu komiteye riyaset edecektir.

Mekteb maçları

İstanbul mektebleri futbol ve voleybol lik heyeti başkanlığından:

5/11/941 çarşamba günü Şeref stadında yapılacak maçlar:

Saha komiseri: Z. Koplu.

Ticaret L. - Işık L. saat 14 hakem B. Uluöz.

Muallim M. - San'at O. saat 15,15 hakem B. Uluöz.

5/2/941 çarşamba günü Eminönü Halkevi salonunda yapılacak maçlar:

Saha komiseri: S. Korur.

Işık L. - İnönü L. saat 15 hakem S. Açıköney.

Kız Öğretmen - Çamlıca L. saat 14,30 hakem S. Açıköney.

Güreş müsabakası

İstanbul güreş ajanlığından:

1 — 9/2/941 pazar günü Fatihte İstanbul güreş kulübü salonunda tecrübeli ve tecrübesiz güreşçiler arasında (serbest dalma ve sarma) namı altında güreş müsabakaları yapılacaktır.

2 — Tarti saat 11 de, müsabakalar ise 13 tedir.

3 — İki kilo tolerans vardır.

4 — Hakemler: Sedad Şahin, Ahmed, Refik, Vefik, Reşad, Kâmil ve Hayımdır. Bu müsabakalarda ayni zamanda hakem namzedleri de staj görmüş olacaklardır.

5 — Müsabakalar esnasında (kafakol, burgu) müsabakası galible - rine de madalyaları tevzi edilecektir.

Kısa Haberler

★ Bir Amerikan firması Belediyeye 12,000 metre hortum satmak teklifinde bulunmuştur. Bu teklif tetkik edilmektedir.

★ Evkaf umum müdürü Fahreddin Kiper şehrimizde bulunmaktadır. Bugün Ankaraya dönecektir.

★ Sular idaresinin idari teşkilâtına, memurların vazife ve salâhiyetlerine dair bir talimatname vücude getirilerek tasdik edilmek üzere Şehir Meclisine verilmiştir.

★ Gümrük müfettişlerinden mürekkeb bir heyet şehrimize gelerek gümrük kolcularını mesleki bilgilerden kontrol etmeğe başlamışlardır. İstanbulda 80 gümrük kolcusu vardır.

★ Karaköyde Cumhuriyet pastanesi 120 kuruşluk bonbonu 140 kuruşa ve 130 kuruşluk lokumu da 160 kuruşa satarak cürmü meşhud yapılmıştır. Bundan maada Kumkapıda kok kömüründe ihtikâr yapan bir kömürcü, bazı makara muhterirleri de yakalanmış ve hepsi Cumhuriyet Müddeiumumiliğine verilmiştir.

Zabıta vak'aları

Küçükpazarda karakol civarında evvelki gece sabaha karşı, 60 yaşında tahmin olunan bir adamın ağır yaralı olarak sokak ortasında yattığı görülmüştür. Konuşamıyacak halde olan ihtiyar, Cerrahpaşa hastanesine yatırılmıştır. Yaralının bir kulağı kopupk, elleri yer yer kesiktir. Göğsünde ve bacağında da yaralar vardır. Yaralar umumiyet itibarile ağır olduğundan vaziyeti tehlikelidir.

Üzerinde para çıkmamıştır. Hüviyetini tespite yarayacak herhangi bir kâğıd da bulunmamıştır. Gerek hüviyetinin tespiti, gerek ne suretle yaralandığının tayini için tahkikat yapılmaktadır.

★ Ayvansaray fabrikasında çalışan Abbas, kazaen fabrikanın merdivenlerinden düşerek muhtelif yerlerinden yaralanmış, hastaneye kaldırılmıştır.

★ Üsküdarda oturan Yaşar adında 12 yaşlarında bir çocuk Doğancılar caddesinden geçen tramvaya atlamak isterken muvazenesini kaybederek düşmüş muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

★ Sirkecide Hamidiye caddesinde istasyondan hareket eden tramvaya atlamak istiyen Sadık adında biri yere düşerek başından yaralanmış, tedavi altına alınmıştır.

★ Taksimde Alman hastanesi civarındaki cami avlusunda yatıp kalkan 69 yaşlarında Avni adında bir ihtiyar Bahçekapıdan geçerken birdenbire üzerine gelen bir fenalık neticesi düşerek başından ağırca yaralanmış, hastaneye kaldırılmıştır.

★ Tepebaşında Kallavi sokağında Hatay otelinde gizli fuhuş yapıldığı zabıtaca haber alınmış, geceyarısı tertib edilen ani bir baskınla otelin muhtelif odalarında 16 genc kadınla bir o kadar da erkek bulunmuştur. Otel kapatılarak sahibi Avram Mizrahi ve kâtibi adliyeye verilmiştir.

★ Dün sabah, Haydarpaşadan Köprüye gelen Pendik vapurunun hemen kenarında duran gümrük muayene memurlarından Nevzad ayağı kayarak denize düşmüş ve kurtarılmıştır.

MARMARA

Mevsimin en muazzam filmini sunuyor:

SONİA HENNY

ve

TYRONE POWER

in görülmemiş şaşaalı sahnelerle dünyanın gözlerini kamaştırdıkları

KARLAR ALTINDA...

BUGÜN

Ayrıca: Sihirli kadın

DROTHY LAMOUR'un AŞK FIRTINASI

BUGÜN matinelerden itibaren

ALKAZAR sinemasında

ÖRÜMCEK ADAM

filminin ikinci ve son devresi başlıyor.

YARIN matinelerden itibaren

SAKARYA'da

Haftanın en güzel eğlencesi...
Hollywood'un en güzel kızları...
En sürükleyici Caz ve nihayet

JAMES CAGNEY

En sevimli, en eğlendirici, en beğenilen artisti

Hollywod... Hollywod...

(Fransızca sözlü) filminde Billûr sesli

EVLYM DAW

ile İstanbulda ilk defa gösterilecektir.

BİÇKİ DERSLERİ

Evinde hocasız biçki ve dikiş öğrenmek isteyenler için Şükrü Canal tarafından yazılan bu eserlerin birinci cildi 2, ikinci ve üçüncü cildleri ikişer buçuk liradır. 3 cildi birden beş liradır. Taşra için satış yeri Beşiktaş Akaretler Dibek sokak 1/2 numarada Şükrü Canaldır.

Bu adrese bedeli gönderildiğinde derhal posta ile gönderilir.

İstanbul satış yeri: Ankara caddesi İnkılâb Kitabevidir.

2 nci HAFTA!

İstanbul halkının 3 de 2 si takdir ve hayranlıklarla gördü, Bütün İstanbulun görmesi için Türkiyenin harikalar filmi:

ALEMDAR MİLLÎ

KAHVECİ GÜZELİ

Reji: MUHSİN ERTUĞRUL

Bugünden itibaren 2 nci hafta

Gösterilmeğe başlanmıştır.

Sayın Mekteb Müdürlerinin Nazarı Dikkatine:

Bu filmin bilhassa talebelerin görebilmesi için sinemamız müdüriyeti fevkalâde bir fedakârlık olarak toplu gelen talebelere tenzilât yapmıştır.

BUGÜN matinelerden itibaren Şehzadebaşı **TURAN** Sinemasında

dünyanın en heyecanlı ve harika engiz romanı

ROBENSON ADASI

Türkçe sözlü harikalar filmi, Hattı üstüva ormanlarında, fırtınalar ve vahşi hayvanlar arasında geçen bir ailenin sürekli ve heyecanlı maceraları

SİNEMA SANAYİİNİN

En parlak zaferi diye gösterilen...

LESLIE HOWARD'ın

En büyük Muvaffakiyeti olan...

BETTE DAVIES'in

Kudretini şahikalara yükselten...

OLIVIA DE HAVILAND'a

Yeni bir şeref ufku açan...

Fransızca

O GECENİN RÜYASI

Şiirlerle süslenen bir fantazi, aşktan ilham alan bir hayat romanı... Kudretle süslenen bir süper filmdir.

Yarın akşam **LÂLE** de

MUHTEREM İSTANBUL HALKININ NAZARI DİKKATİNE:

BUGÜN Matinelerden itibaren:

İstanbulun 2 büyük sinemasında birden

TURAN ve AZAK'ta

Okyanusun 1250 mil açığında ıssız bir adada Robenson ailesinin uğradığı tüyler ürpertici maceraları... (Tüccar Horn) danberi henüz bir eşi yapılmamış ve ondan daha mükemmel bir film:

ROBENSON ADASI

Türkçe Sözlü

Ayrıca: Her 2 sinemada ilâve olarak:

AZAK'da Holywood Revüsü Büyük revü filmi

TURAN'da DAĞ ŞARKISI Gene Artry büyük sergüzeşt filmi

BU AKŞAM **MELEK** sinemasında

En zevkli sahnelerle dolu hissi, heyecanlı ve meraklı bir film

BENİ HATIRLA

Baş rollerde 3 büyük yıldız

ROBERT TAYLOR

LEW AYRES - GREER GARSON

Ayrıca: En son gelen FOX dünya havadisleri

Yerlerin erkenden aldırılması rica olunur. Tel: 40868

MÜTHİŞ HÂDİSELER ve MÜTHİŞ HEYECANLAR FİLMİ

TAŞ YÜREKLİ ADAM

WALLACE BERRY - DOLORES DELRİO

YARIN AKŞAM

İPEK Sinemasında

DİKKAT!... SAKINIZ!...

Dehşet... Korku ve heyecan saçan...

GÖRÜNMİYEN CANAVAR

Dehşet... Korku... Heyecan... Saçan...

TAKSİM Sinemasında

Gösterilmeğe başlanacak

GÖRÜNMİYEN ADAMIN AVDETİ

Müthiş ve ürpertici sahnelerle dolu filminde olacaktır. Tedbirli olunuz!

BUGÜN ve YARIN son olarak

BİR TÜRKE GÖNÜL VERDİM

Yalnız en büyük ve en müstesna şaheserleri takdim ile sayın müşterilerinin rağbetlerine mazhar olan

BÜGÜN İstanbulun en büyük 2 sinemasında **BÜGÜN**

Matinelerden itibaren **ÇEMBERLİTAŞ** Sinemasında. Tel: 22513 | **FERAH** Sinemada. Tel: 21359 Matinelerden itibaren

Muhitte emsali görülmemiş fevkalâde GALA Programı: 3 film birden

1-GÖNÜLLÜ KAHRAMAN

GARY COOPER - RAY MİLLAND - ROBERT PRESTON

Yaratılan bir devir... Yaşanılan bir tarih... Ülkeler aşan bir zafer...

TÜRKÇE

Sinema tarihinin sönmiyecek bir güneşi... Kahramanlığın en şanlı bir destanı, yakıcı güneşlerin kavurduğu çöllerde fışkıran bir hayat

2-MASKELER AŞAĞI (BUK JONES)

Büyük Kovboy artistin Amerikada ilk çevirdiği büyük macera ve gangster sinema romanı.

3-PARAMUNT Londra Bombardımanı — Amerikanın İngiltereye verdiği harb gemilerinin bayrak merasimi ve en son harb havadisleri. TÜRKÇE

LÛTFEN DİKKAT: Senenin en büyük filmleri sinemalarımızda:

Gelecek program: HALİME BEYAZ ESİRE (Türkçe) ,Pek yakında: İLK AŞKI (Deanna Durbin) Londra Kalesi (Boris Karlof) Sarısın Şeytan (Marlen Dietrich)

RADYO

Bu günkü program

5/2/941 ÇARŞAMBA

8,00 Pogram	18,30 Konuşma
8,03 Haberler	18,45 Çocuk saati
8,18 Müzik (Pl.)	19.15 Müzik
8.45 Yemek listesi	19,30 Haberler
★	19,45 Müzik
12,30 Program	20,15 Rad. gazetesi
12,33 Şarkılar	20.45 Fasıl heyeti
12,50 Haberler	21,10 Konuşma
13,05 Türküler	21,25 Şarkılar
13,20 Orkestra	21,45 Bando
★	22.30 Haberler
18.00 Program	22,45 Caz (Pl.)
18,03 Caz (Pl.)	23,30 Kapanış.

Hamamcılar kongresi

Hamamcılar cemiyeti dün senelik kongresini akdetmiştir. Hamamcılar ötedenberi alâkadar oldukları Kırkçeşme suyu meselesini müzakere etmişler ve su fiatlarının tenzilini Belediyeden ricaya karar vermişlerdir. Bundan maada, hamamların evvelce olduğu gibi sabaha kadar açık kalmalarına müsaade edilmesi için de teşebbüslerde bulunulmasına karar verilmiştir.

Ankara Borsası, 4/2/1941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,6875
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,005

ESHAM VE TAHVİLÂT

Ergani	20,—
Sivas - Erzurum 7	19,55

Konferans tehiri

Türk Mikrobiyoloji cemiyetinden:

20/1/941 tarihinde Etıbba Odası konferans salonunda Dr. Osman Şerefeddin Çelik ve Dr. Zekâi Tunçman tarafından verileceği ilân edilen konferans ve gösterilecek sinema 6/2/941 perşembe günü saat 18,30 a bırakıldığından mezkûr tarihte muhterem meslektaşların teşrifleri rica olunur.

DİVRİKTE

Rıza Arslan Kitabevi

Bilûmum gazeteler bayii